La «Carta a un policia armat» de Xirinacs

written by Lluís Busquets | 26 d'octubre de 2017

El 21 de març de 1976 –l'octubre anterior havia sortit de la presó de Carabanchel i des de Nadal s'havia plantat davant la presó Model al carrer Entença demanant l'amnistia– Lluís M. Xirinacs tingué una estranya visita: se li presentaren davant tres estudiants del col·legi dels jesuïtes de Sarrià i li explicaren que volien participar en un concurs de relats de la seva classe per celebrar Sant Jordi. Havien pensat que podrien parlar d'un policia antidisturbis a qui les sovintejades actuacions d'aquells dies deprimien molt. En la seva ficció, Xirinacs li escrivia una carta per tocar-li el cor i, un cop llegida i meditada, el policia decidia abandonar el cos armat. Però, per què inventar-se una ficció quan li podien anar a demanar a ell mateix en persona? "O sigui, que voleu que sigui jo de veritat qui escrigui la carta?", els devia preguntar. Els xicots, amb la gosadia adolescent que traginaven, li van dir que sí. "Doncs haureu d'esperar una mica." Hi estaven d'acord. "Teniu un parell de folis?" Els hi van donar. I es va posar a escriure: I se l'endugueren sense ni guardar-me jo una còpia. La carta feia així:

«Barcelona, 21 de març de 1976. Carrer Entença, davant la presó Model.
A un policia armat:

Em costa de parlar amb tu. M'han pregat que t'escrigui una carta i, sincerament, em costa. Et trobo tan lluny! Tu sempre parles en castellà, jo en català. T'estic escrivint en català i em produeix estranyesa. Mai no havia parlat a un policia en català. Sembla absurd. I, en realitat, l'absurd és que al meu país no hi hagi policies del meu país. Jo us conec bastant bé, perquè he estat vuit vegades a comissaria; perquè he parlat i m'he relacionat amb vosaltres moltes vegades amb ocasió de

reunions, manifestacions, tancades, etc.; perquè he fet amb vosaltres un viatge en cotxe de Girona a Zamora i de Barcelona a Madrid, sempre emmanillat; perquè he mantingut llargues converses amb vosaltres a l'Hospital Clínic, on em mantinguéreu incomunicat uns quants dies, ja fa cinc anys. Moltes, moltes vegades he entrat en contacte amb vosaltres, amb les vostres porres, amb les vostres atencions, amb les vostres empentes, amb els vostres problemes familiars, amb les vostres puntades de peu, amb les vostres preocupacions íntimes. Us conec bastant bé. Us he estat observant llargament des de la finestra enreixada de la presó de Carabanchel, mentre dia i nit muntàveu la guàrdia a les garites de la muralla o quan, de nou del matí a nou del vespre, ficats en el cotxe patrulla blanc, vigileu els "captaires de la pau" que mantenim la vigilància, tot esperant l'amnistia, davant la presó Model de Barcelona. I us conec per moltes coses més que allargarien massa aquesta carta. M'agrada conèixer les persones de prop. I us estimo profundament. Hi ha gent que us té un odi concentrat; d'altres us tenen compassió, i n'hi ha que són amics vostres. Encara d'altres són els vostres amos i us utilitzen. Jo no tinc per ara cap policia amic, però us estimo profundament. Encara no s'ha inventat cap Estat en el món sense policia. És possible que algun dia s'hi arribi. Avui, no. Els policies són necessaris. Feu, doncs, un servei i cal tenir-ho present. Un dia, estava jo detingut dins un cotxe patrulla, un "gris" a cada costat en el seient de darrere, encofurnats, i el caporal i el xofer al davant. El cap manipulava el radiotelèfon. Se sentia la veu de jefatura ordenant a un altre cotxe patrulla acudir a salvar una velleta intoxicada per un escapament de gas en un pis del Torrent de l'Olla.
—Veu com els policies també fem coses bones? —em digué el cap. Jo no li vaig respondre, perquè guardava silenci en protesta de la injusta detenció meva. Però era ben cert. Els policies també fan coses bones i àdhuc coses heroiques.

Un altre dia, davant meu, un policia com tu es tragué la porra

i sense avisar es posà a pegar a gent que estava amb mi. Jo li vaig cridar: “Això està molt mal fet!” Ell em féu: “Tot el que fa la policia està molt mal fet”.

—No —li vaig replicar— La policia fa coses ben fetes, però això està molt mal fet —I marxà sense picar més.
La policia fa coses ben fetes i àdhuc, per desgràcia, és necessària. Molta gent que odia la policia, que la critica o que crida en les manifestacions: “Dissolució de cossos repressius!” o “Policies assassins!”, potser no pensa que, gràcies a innombrables serveis de la policia, sovint ignorats, resten ateses moltes necessitats, que altrament produirien greus inconvenients a la població. La policia ajuda moltes necessitats, atén molts accidentats, evita molts accidents. Aquesta és la raó de l’existència de la policia. És un servei per al poble.

Però els poderosos escudats en aquest servei fan servir la policia per imposar als febles la llei del més fort. És una operació tràgica. Gent del poble, sovint la més pobra, la més oprimida, és comprada amb un atractiu sou de 25.000 ptes. al mes —mai no havien vist tants diners junts!— per anar contra el poble, contra els companys i a favor de l’opressor del poble, de l’opressor dels companys. Això, si es fes amb plena consciència, tindria un nom: traïció. Però qui entra a la policia atesa la ignorància i la misèria que pateix, no sap el que fa. La seva traïció al poble no és conscient. I després, un cop dintre el cos, els superiors ja vetllen prou per omplir-li el cap d’idees d’odi contra els treballadors, contra els estudiants, contra els manifestants, contra els partits polítics del poble, contra el mateix poble. L’obra mestra dels poderosos és aconseguir d’enfrontar el poble contra el poble, mentre ells es freguen les mans de satisfacció.

Jo estimo profundament els policies, però no tinc cap policia amic. Jesús mana d’estimar fins i tot els enemics. Jo considero els policies enemics del poble i, per tant, enemics meus. Vull referir-me als policies del meu país. Són traïdors

al poble i, per tant, enemics. Molts són traïdors inconscients, alguns en són conscients. Tard o d'hora us aneu adonant del paper que us toca fer en aquest país. Un trist paper.

—Però l'Església també, a Espanya, serveix els poderosos.
—Una gran quantitat de sacerdots i fidels ens hem separat d'aquest servei i ens hem passat al servei dels oprimits. Vosaltres, per això, ens perseguiu i ens odieu.
Jo he sentit de la vostra boca a jefatura: "Ya verás tú que mal la pasarás cuando se levante la veda de curas!" Crec que vosaltres també hauríeu de plegar de servir els poderosos.
—Jo he de mantenir una família, i vostè no.
—Poseu-vos a treballar en un altre ofici.
—No guanyaríem tant, perquè no tenim ofici.
—Altres obrers ho fan i també tenen fills.
Sí. Fer-se policia és una solució fàcil, però, en les actuals circumstàncies, greument equivocada.
Potser són pocs els teus companys que saben que són traïdors al poble, però inconscientment sí que ho saben molts. Es veu en la vostra mirada insegura. Es veu en el neguit que teniu quan us veieu obligats a detenir un innocent o a pegar-lo. Es veu quan marqueu distàncies amb la policia secreta de la brigada d'investigació social. "Ells cobren molt i treballen poc; nosaltres cobrem poc i treballem molt i a sobre ens tracten a puntades de peu", em deia un policia armat, que em vigilava en una de les fatídiques cel·les de la Via Laietana. Sabeu que sou traïdors, perquè altrament no gosaríeu pegar tant fort i tantes vegades a gent pacífica i desarmada.

Esteu inconscientment disgustats amb vosaltres mateixos. La vida us ha fet caure en una ratera. Us espanta la sort correguda per la policia salazarista portuguesa. Us havíeu acostumat a obeir sense pensar, fins i tot quan allò que us manaven era quelcom de monstruós i inhumà. Heu fet coses molt dolentes, durant massa temps i ara la gent ja no diu: "Aquest policia és dolent", sinó que diu: "La policia és dolenta." Ara

us sentiu com la fera acorralada i carregada de por. Us esteu tornant extraordinàriament agressius i perillosos. Darrerament vosaltres provoqueu la gent i la gent us provoca a vosaltres: el poble contra el poble, mentre els poderosos es freguen les mans. No us adoneu de la trampa?

Sou del poble, sou servidors del poble, hauríeu de sentir simpatia per les reivindicacions populars, pels partits i per les organitzacions sindicals populars, pels estudiants preocupats per la situació dels oprimits. Sou del poble i potser veniu de les zones més oprimides. Per què no torneu a posar-vos al servei del poble oprimit fent tots els sacrificis que calgui?

Abans de tancar aquesta carta, escrita a peu dret davant la presó, interrompuda mil vegades per les moltes persones del poble que s'adhereixen a la meva petició d'amnistia, et voldria fer una confessió estranya.
M'heu pegat, m'heu detingut, m'heu insultat moltes vegades. ¿Saps què penso, per exemple, quan estic arrupit a terra, les mans al cap per protegir-lo, mentre rebo la pluja terrible dels vostres cops de porra? Sento una fonda tristesa que us vegeu obligats a pegar-me. Em sap greu ser ocasió que perdeu la vostra dignitat d'homes pegant un company innocent i indefens. I m'avergonyeixo de l'acumulació d'avantatges que m'ha deslliurat de veure'm obligat a ser policia dels poders d'avui, mentre que vosaltres, mancats d'altres sortides, provinents de terres sovint explotades per gent de la meva terra i d'altres terres, us veieu forçats a fer el trist paper que feu. Jo, ric de possibilitats; vosaltres, caiguts en la ratera fatídica de trinxadors del poble. Comprenc que en el vostre inconscient desgraciat s'acumuli la ira contra un autèntic privilegiat. La injustícia que m'ha fet a mi home de carrera us ha fet a vosaltres homes de la porra. I aquesta injustícia clama venjança. Quan em pegues, policia, sense tu saber-ho, es realitza un acte de justícia. Tu t'alliberes d'una justa ira inconscient tot donant-me cops i jo m'allibero

d’una justa vergonya de privilegiat tot rebent cops. Quan arribi la societat que jo vull, tu no em pegaràs, perquè no em tindràs enveja. Perquè tu i jo tindrem igualtat d’oportunitats davant la vida.

Aquell dia ens podrem donar una forta abraçada.

Lluís M. Xirinacs»

Els nois dels jesuïtes s’endugueren la carta. Xirinacs, òbviament, no se’n pogué guardar cap còpia. No hi devia pensar més. Fins que a finals d’abril, passat el concurs de Sant Jordi, els nois que li havien dement la carta tornaren a visitar-lo. Havien guanyat el premi del concurs i li’n duien, ara sí, una copia. Algú dels que envoltava Xirinacs va demanar que la llegissin allà mateix. Un altre, després d’escoltar-la, li demanà permís per fotocopiar-la. “Li torno els fulls que li han donat els nois ara mateix.” Anà a la fotocopiadora de la cantonada. Xirinacs va perdre el rastre de les còpies. Temps després la carta corria de mà en mà. Es traduí a molts idiomes, es llegí per ràdio Copenhaguen i arribà a Austràlia i tot. La trobareu a Internet. Se n’han servit i fet ressò Pax Cristi, Justícia i Pau i moltes altres associacions. Al llibre Amnistia ‘77 (2006) Xirinacs, en una postil·la a la carta, assegura que li van néixer potes a la carta i va obtenir un ressò màxim sense invertir ni un euro en publicitat. I explica que el ver camí de la publicitat és popular o demòtic, perquè, si calen rodes de premsa, malament: cal demanar-se si el missatge està equivocat en el fons o en la forma. I acaba:

“Cal no confondre la informació i l’opinió públiques amb la informació i l’opinió oficials o paraoficials. El poble comunica als seus, boca a orella o mà a mà, allò que és seu. I explota tan eixordadorament que els mitjans de comunicació de masses es veuen obligats a fer-se’n ressò, en les notícies, amb lletres grosses!”
Sense haver de pagar anuncis ni pessebres.